

Een kind met zijn moeder bij de noodopvang voor vluchtelingen in Heumensoord.

leerkrachten kunnen een belangrijke rol spelen bij het signaleren van problemen, zoals een slechte concentratie. Daar ligt een grote uitdaging.”

Wat is uw belangrijkste advies voor leerkrachten en vrijwilligers rond asielzoekers?

„Ga er niet te snel van uit dat kinderen getraumatiseerd zijn. Er is een verschil tussen schokkende gebeurtenissen die ze hebben meegemaakt en een trauma, dat is een wond. Het is niet vreemd als een kind een tekening over oorlog maakt, zoals een huis in vlammen of een wapen. Wel is het alarmeerd als het iedere keer hetzelfde thema uitbeeldt en daar niet op varieert. Dan is het als een naald die blijft steken in de kras van een oude elpee. Het is dan raadzaam hulp te zoeken.”

In hoeverre draagt het opvangsysteem bij aan het verwerken of juist versterken van trauma's?

„Over het algemeen is het belastend als mensen lang op de beslissing over hun asielverzoek moeten wachten. Mensen worden ongeduldig, zeker als ze zien dat andere groepen, zoals Syriërs, sneller een verblijfsvergunning krijgen. Ook de vele verhuizingen van de ene locatie naar de andere houden klachten in stand. Die zijn echt beschadigend. Het langdurig in de opvang verblijven, werkt bovendien demotiverend. Dat zien we bij adolescenten, die geen zin meer hebben om initiatieven te ontwikkelen.”

Kinderombudsman Marc Dul-laert zei recent dat kinderen in de noodopvang op een achterstand raken die ze misschien nooit meer inhalen. Terecht?

„Die zorg moeten we serieus nemen. Ik ga ervan uit dat elke dag voor een kind een kans is om iets positiefs te doen. Als die kansen niet worden benut, kan dat schadelijk zijn. Ik zie dat gebeuren in gezinslocaties voor uitgeprocedeerde asielzoekers, waar jongeren de hoop verliezen en de moed opgeven. Hun situatie is anders dan die van een kind uit Syrië in de noodopvang dat naar verwachting een status krijgt en hopelijk snel een huis. Zijn toekomst ziet er rooskleurig uit. Dat werkt motiverend om de draad weer op te pakken.”

Hoeveel vluchtelingenkinderen zullen voor het leven getekend zijn door alles wat ze hebben meegemaakt?

„Onderzoek onder volwassenen die als kind in Nederlands-Indië zaten, wijst uit dat ze na zestig jaar nog steeds een verhoogd risico hebben op symptomen zoals angst en stress. Niet alle klachten zijn verdwenen, maar de meesten zijn stoornisvrij. Ik denk dat van alle vluchtelingenkinderen op dit moment hooguit 10 procent voor het leven getekend is. Niemand wordt zonder vlekken groot, maar de meesten zullen de draad van het leven weer goed oppakken.”

>>rd.nl/vluchtelingenprobleem

Gezinnen op de vlucht

In Diemen wordt vrijdag het symposium "Gezinnen op de vlucht voor oorlog en rampen – over kind, gezin en psychotrauma" gehouden. Organisatoren zijn onder meer de Psycho Trauma Expert Groep Arq en Stichting Centrum '45. De laatste instelling biedt onder meer traumabehandelingen aan oorlogsslachtoffers. Zij krijgt momenteel veel vragen over vluchtelingen, onder anderen van leerkrachten, medewerkers en vrijwilligers in asielzoekerscentra, zegt psycholoog dr. Trudy Mooren. Zij is betrokken bij diverse (gezins)behandelingen voor vluchtelingenkinderen. Samen met Julia Bala schreef ze "Goed ouderschap in moeilijke tijden". Vandaag worden de eerste exemplaren van deze „handleiding voor meergezinsgroepen met vluchtelingen" overhandigd aan de locatiemanager van de gezinslocatie voor uitgeprocedeerde asielzoekers in Katwijk en aan burgemeester Wienen van die plaats.

>>centrum45.nl

column

Verlangend naar perfectie

tekst ds. J. Belder

Veel weten maakt lang niet altijd gelukkiger. Dat is kort gezegd de conclusie van de Prediker na zijn observaties. Hoe meer je weet, hoe ongelukkiger je ervan wordt.

Salomo's woorden schoten mij te binnen bij het lezen van een uitstekend artikel in de Volkskrant van

enkele dagen geleden. Politicoloog Gerard Adelaar plaatste kritische opmerkingen bij wat hij noemde, de kinderwensmarkt. Een dag later had nrc.next een bijdrage over nieuwe prenatale tests die meer afwijkingen bij een foetus kunnen opsporen dan de tot nu toe gebruikte methoden. De schrijver vraagt of we over een paar jaar een foetus zullen aborteren die later in zijn leven misschien een vervelende ziekte krijgt. Moet je dat willen weten?

Hoe ruimer de toegang tot prenatale testen, des te meer echtparen er gebruik van zullen maken. En dan? Nog meer abortussen? Een (verder) afnemende acceptatie van medemensen met bijvoorbeeld het syndroom van Down? Of: moet iemand met een voorspelbare psychische ziekte in de toekomst zelf zijn zorgkosten betalen? Wanneer je kunt testen op IQ of de mogelijkheid dat iemand tijdens zijn leven vervalt aan criminaliteit, hoe valt dan je beslissing uit?

Gerard Adelaar signaleert „een vurige gedrevenheid van de westerse mens om narigheid en lijden uit te bannen." Wie aan dat verlangen geen daadwerkelijke bijdrage levert, loopt het gevaar „dat je er als ouders op aangekeken wordt als je een lijdend kind op aarde hebt gezet." Dat was immers niet nodig geweest, je had je kind –en wellicht ook de samenleving– die ellende kunnen besparen. De bekende kritische noten worden gekraakt, maar nu vanuit een andere hoek dan we gewend zijn.

Ondertussen gaan de medisch-technische ontwikkelingen door. We knutselen aan embryo's en "rekken" het leven op. Het leven is dusdanig gemedicaliseerd dat we niet meer van ophouden weten. Wanneer stop je een behandeling? Is dat afhankelijk van leeftijd, status, of van het kostenplaatje? We zitten gevangen in de macht van de maakbaarheidsdroom met schier onbegrensde mogelijkheden. Maar is alles wat kan ook wenselijk?

We zien bij het "project mens" grenzen verschuiven en verslijten. Wat vandaag ethisch onaanvaardbaar is, hoeft dat morgen al niet meer te zijn. Een andere vraag: Hoelang behoud ik mijn individuele vrijheid en blijft er ruimte voor het nemen van een eigen beslissing?

Predikers verzuchting blijft actueel. Veel weten maakt niet altijd gelukkiger. Laten we onze ogen niet sluiten voor de kwalijke kanten van de verbeter-technologie.

Of juist wel sluiten? Maar dan in het gebed.